

РОЗРОБКА КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ СХЕМИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ПРИ ВЗАЄМОДІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ ТА РИНКУ ПРАЦІ

РАМАЗАНОВ С. К.

доктор технічних наук,
доктор економічних наук

КРУПСЬКИЙ К. Л.

аспірант

Луганськ

Для ринку праці сучасної України важливою метою є, по-перше, задоволення професійно-трудових і життєвих інтересів економічно активного населення, включаючи соціальний захист, і забезпечення народного господарства потрібними йому кадрами, по-друге, досягнення максимально повної і мінімально переривчастої зайнятості. Для формування повноцінного ринку праці попит має бути прогнозованим на декілька років, а пропозиція – максимально еластичною [1, 2, 3].

Слід відзначити, що в існуючих дослідженнях не вирішено задачі оцінки зв'язків розвитку економіки та освіти, не досліджено адаптивні характеристики освіти, відсутні моделі стратегічного планування освіти з урахуванням лагу підготовки спеціалістів та потреб роботодавців, відсутні адекватні моделі розрахунку та прогнозування потреби в спеціалістах, які зв'язують між собою регіональну систему освіти та економіку регіону, не досліджено динаміку попиту на ринку освітніх послуг [4].

Таким чином, можна констатувати, що на даний момент методи і методики прогнозування ринку праці та оцінки потреб учасників регіонального ринку праці у вигляді вимог до компетенцій майбутніх спеціалістів недостатньо розвинуті. Крім того, не існує концептуальної схеми, відповідно до якої можна реалізувати систему підтримки прийняття рішень при взаємодії регіональної системи освіти та ринку праці.

Мета статті – розробити концептуальну схему прийняття рішень при взаємодії регіональних ринків праці та освітніх послуг.

На основі розроблених моделей прогнозування попиту на спеціалістів «Нечітка гусениця» [5, 6] та коригування навчального плану [7, 8] слід побудувати концептуальну схему прийняття рішень при взаємодії регіональних ринків праці та освітніх послуг у вигля-

ді дерева рішень, яке дозволить змоделювати процес прийняття рішення з використанням правил нечіткого умовного виводу загальної структури вигляду: ЯКІЩО... ТО...ІНАКШЕ.

По-перше, введемо множину можливих рішень:

1. Закрити спеціальність (P1).
2. Перепідготовка викладачів. Видати перелік суміжних спеціальностей (P2).
3. Скорочення викладацьких кадрів (P3).
4. Зменшення ліцензійного набору за спеціальністю (P4).
5. Набір або перепідготовка викладачів для відповідного профілю спеціальності (P5).
6. Відкриття спеціальності, формування навчального плану у відповідності з вимогами роботодавців (P6).
7. Збільшення місць ліцензійного набору (P7).
8. Залишити існуючу кількість набору спеціалістів (P8).
9. Рекомендувати навчання за існуючими планами спеціальності (P9).

10. Коригуємо плани спеціальності відповідно до груп вимог роботодавців та профілів освітніх установ (P10).

Алгоритм виконується з урахуванням часового лагу, довжина якого залежить від періоду навчання за спеціальністю для якої приймається рішення.

Нижче наведено безпосередній опис алгоритму, який необхідно виконати для кожної спеціальності.

Крок 1. Якщо через обраний проміжок часу Попит = 0 (тобто попит через заданий проміжок часу відсутній), то переходимо до Кроку 2, інакше Крок 8.

Крок 2. Якщо Попит == 0 декілька років, то Крок 3, інакше Крок 7.

Крок 3. Закрити спеціальність (P1).

Крок 4. Якщо є потреба у викладачах відповідного профілю на суміжних спеціальностях, то Крок 5, інакше Крок 6.

Крок 5. Перепідготовка викладачів. Видати перелік суміжних спеціальностей (P2).

Крок 6. Скорочення кадрів (P3).

Крок 7. Рекомендувати зменшення ліцензійного набору за спеціальністю (P4). Перейти до Кроку 18.

Крок 8. Якщо Пропозиція == 0, то Крок 9, інакше Крок 12.

Крок 9. Якщо є викладачі відповідного профілю, то Крок 11, інакше Крок 10.

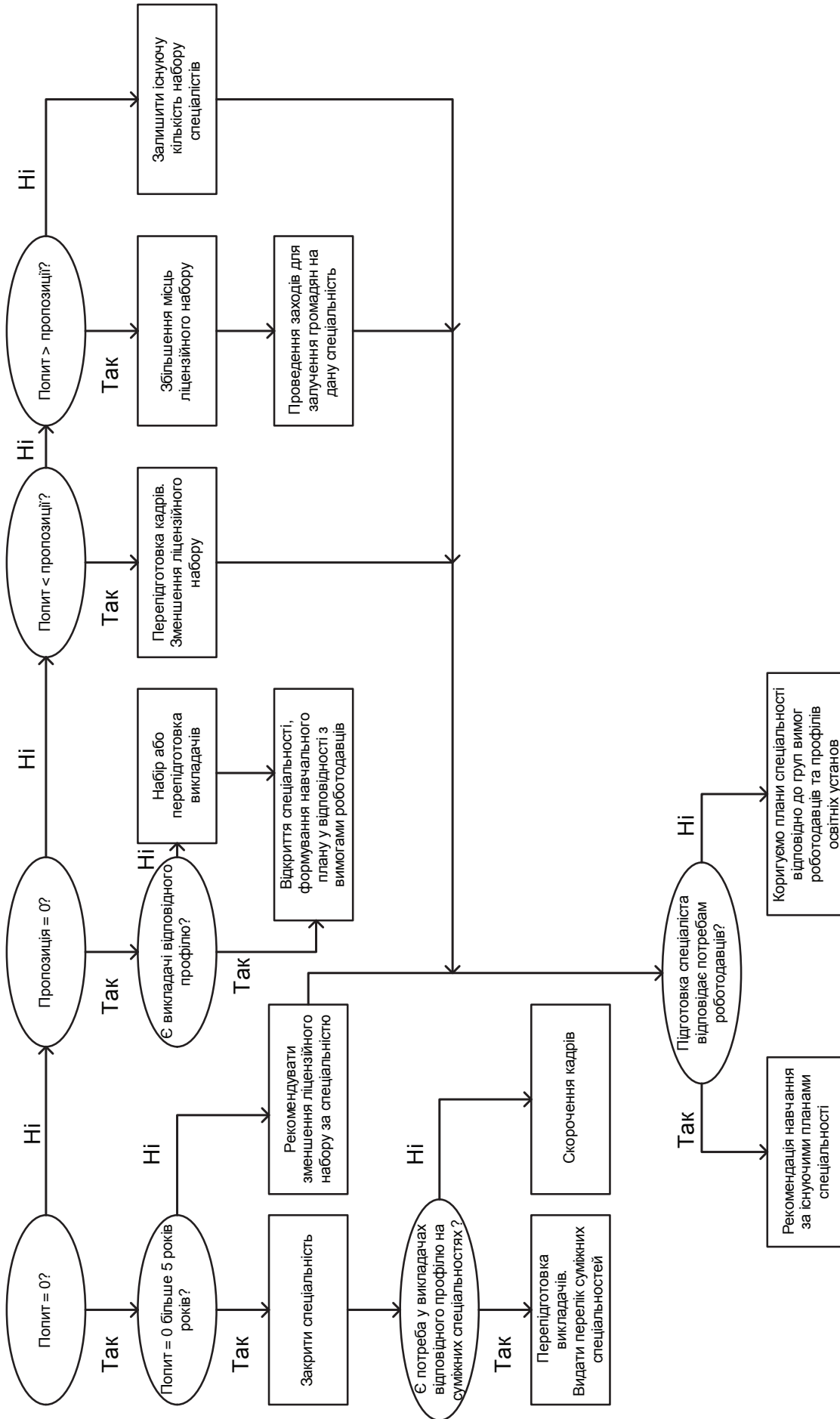

Рис. 1. Дерево виводу рішень в СПДР РСО-РП

Крок 10. Набір або перепідготовка викладачів для відповідного профілю спеціальності (P5).

Крок 11. Відкриття спеціальності, формування навчального плану у відповідності з вимогами роботодавців (P6). Перейти на Крок 21.

Крок 12. Якщо Попит < Пропозиції, то Крок 13, інакше Крок 14.

Крок 13. Перепідготовка кадрів. Зменшення ліцензійного набору (P4). Перейти на Крок 18.

Крок 14. Якщо Попит > Пропозиції, то Крок 15, інакше Крок 17.

Крок 15. Збільшення місць ліцензійного набору (P7).

Крок 16. Рекомендувати Проведення заходів для залучення громадян на дану спеціальність. Перейти на Крок 18.

Крок 17. Залишити існуючу кількість набору спеціалістів (P8).

Крок 18. Якщо підготовка спеціалістів відповідає потребам роботодавців, то Крок 19, інакше Крок 20.

Крок 19. Рекомендувати навчання за існуючими планами спеціальності (P9).

Крок 20. Коригуємо плани спеціальності відповідно до груп вимог роботодавців та профілів освітніх установ (P10).

Крок 21. Завершуємо роботу алгоритму.

На рис. 1 наведено концептуальну схему прийняття рішень при взаємодії регіональних ринків праці та освітніх послуг у вигляді дерева рішень, що використовується в СППР взаємодії регіональної системи освіти та ринку праці та побудовано на основі вище описаного алгоритму.

Незважаючи на візуальну простоту запропонованої концептуальної схеми прийняття рішень, слід врахувати, що її необхідно застосовувати для всіх спеціальностей регіону, а вибір варіантів дій виконується на основі результатів прогнозу попиту на спеціалістів на основі нечіткої моделі. Крім того, рекомендації щодо зміни якісного складу спеціалістів формуються на основі розробленого механізму адаптації компетенцій майбутніх випускників до вимог учасників ринку праці.

ВИСНОВКИ

Запропонована концептуальна схема прийняття рішень у вигляді дерева може бути використана в системі підтримки прийняття рішень при взаємодії регіональних ринків праці та освітніх послуг. Вона дозволить формувати рекомендації на рівні регіону щодо коригування кількісного та якісного складу спеціалістів, що випускаються системою освіти. В свою чергу це дозволить виконувати підготовку спеціалістів, що якомога більше відповідають вимогам роботодавців до майбутніх співробітників, а отже, підвищить конкурентоздатність випускників освітніх установ та знизить рівень безробіття. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Стратегія реформування освіти в Україні : Рекомендації освітньої політики.– К. : «К.І.С.», 2003.– 296 с.

2. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України.– 2002.– № 33.

3. Освіта України. Нормативно-правові документи.– К. : Міленіум, 2001.– 472 с.

4. Мазалова О. Г. Формування системи моніторингу управлінської діяльності органів управління освітою як основи ефективної діяльності регіональної системи управління освітою.– [Електроний ресурс]. Заголовок з екрану: <http://revolution.allbest.ru>

5. Крупський К. Л. Використання еволюційної парадигми в задачах моделювання економічних процесів // Матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Соціально-економічні проблеми розвитку регіонів та шляхи їх подолання».– Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2004 р.– С. 451 – 453.

6. Крупський К. Л. Розробка архітектури системи підтримки прийняття рішень для регіональної освітньої системи // Вісник СХУ ім. В. Даля.– Луганськ: Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2008.– № 3(121).– С. 192 – 196.

7. Крупський К. Л., Рамазанов С. К. Аналіз системи управління регіональною освітою та модель функціонування ВНЗ як її елемента // Науковий інформаційний журнал «Бізнес Інформ».– Х. : ВД «ІНЖЕК», 2009.– № 2(2).– С. 21 – 25.

8. Крупський К. Л., Ткач В. М., Рамазанов С. К. Методика адаптації компетенцій випускника ВНЗ до потреб національного ринку праці // Національна економіка.– Донецьк, 2009.– С. 53 – 61.